

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 330.3

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-3-18>

Кривко А.Ф.

аспірант кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Київського національного торговельно-економічного університету

Kryvko Anna

Postgraduate Student of Hotel and Restaurant Business Department
Kyiv National University of Trade and Economics

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE HOTEL INDUSTRY OF UKRAINE

Стаття присвячена визначенню сутності процесу інвестування та стану розвитку готельного бізнесу в Україні. Встановлено інвестиційну привабливість країни для розвитку туристичної сфери. Наведено поняття інвестиційного клімату та розглянуто можливі шляхи його покращення. Досліджено законодавчу базу у сфері регулювання інвестиційної діяльності, визначено закони, котрі вимагають доопрацювання та вдосконалення. Проаналізовано обсяг залучення іноземних інвестицій за останні роки та країни, з яких вони надходять. Розглянуто «піраміду реформ», яка покликана забезпечити позитивний інвестиційний імідж України. Наведено позицію України в міжнародних економічних рейтингах з питань залучення іноземних інвестицій. Визначено фактори, котрі перешкоджають формуванню позитивного інвестиційного клімату країни. Відповідно до факторів виокремлено напрями регіонального інвестиційного менеджменту. Визначено можливі ризики, що можуть виникнути в процесі інвестування готельного господарства. Запропоновано методи кількісного аналізу інвестиційних ризиків у готельному бізнесі.

Ключові слова: інвестиції, інвестування, інвестиційна привабливість, готельний бізнес, інвестиційна привабливість готельного господарства.

Статья посвящена определению сущности процесса инвестирования и состояния развития гостиничного бизнеса в Украине. Установлена инвестиционная привлекательность страны для развития туристической сферы. Приведены понятия инвестиционного климата и рассмотрены возможные пути его улучшения. Исследована законодательная база в сфере регулирования инвестиционной деятельности, определены законы, которые требуют доработки и совершенствования. Проанализированы объем привлечения иностранных инвестиций за последние годы и страны, из которых они поступают. Рассмотрена «пирамида реформ», которая призвана обеспечить положительный инвестиционный имидж Украины. Приведена позиция Украины в международных экономических рейтингах по вопросам привлечения иностранных инвестиций. Определены факторы, которые препятствуют формированию позитивного инвестиционного климата страны. Согласно факторам выделены направления регионального инвестиционного менеджмента. Определены возможные риски, которые могут возникнуть в процессе инвестирования гостиничного хозяйства. Предложены методы количественного анализа инвестиционных рисков в гостиничном бизнесе.

Ключевые слова: инвестиции, инвестирование, инвестиционная привлекательность, гостиничный бизнес, инвестиционная привлекательность гостиничного хозяйства.

The article is devoted to defining the essence of the investment process and the state of development of the hotel business in Ukraine. The investment attractiveness of the country for the development of tourism has been established. The concept of investment climate is presented and possible ways to improve it are considered. The legal framework in the field of investment regulation is studied; the laws that require refinement and improvement are identified. The volume of foreign investment attraction in recent years and the countries from which they come

are analyzed. The “pyramid of reforms” is considered, which is designed to ensure a positive investment image of Ukraine. Ukraine’s position in international economic rankings on attracting foreign investment is presented. Factors that hinder the formation of a positive investment climate in the country have been identified. According to the factors, the directions of regional investment management are singled out. The possible risks that may arise in the process of investing in the hotel industry have been identified. Methods of quantitative analysis of investment risks in the hotel business are proposed. The development of the hotel business is definitely related to the tourism industry of the country. The better developed the tourist flows of Ukraine; the more profit tourism will bring to the country’s economy. Accordingly, for the development of this area it is necessary to attract investment in the development of the hotel business in order to receive tourists at a high quality level. In Ukraine, many existing hotels need investment, because they have an outdated material and technical base, and the buildings themselves need significant reconstruction. Despite these circumstances, the hotel industry of Ukraine is developing rapidly. For further development it is necessary to attract foreign investment. This becomes possible only if a favorable investment climate is created in the country. The country’s investment climate is shaped by a number of factors. This includes legislation, economic situation, and the political situation in the country. Risk is important. The more investment risks are in the country under modern conditions of development, the worse the investment climate. There are sectoral and external factors that form the basis of the investment climate of the hotel industry of Ukraine. Taking into account the factors, it is necessary to determine the directions of investment management.

Keywords: investments, investment, investment attractiveness, hotel business, investment attractiveness of the hotel industry.

Постановка проблеми. Процес інвестування готельного господарства, до якого залучається Україна, сприяє зростанню можливостей розвитку готельного бізнесу та становленню його вищого, більш якісного рівня. Готельний бізнес сьогодні розвивається досить швидкими темпами. Це чинить позитивний вплив на економіку країни, забезпечує її населення працевлаштуванням, а також приваблює іноземних інвесторів.

Задля більшого розвитку вітчизняні готелі залучають іноземних інвесторів. Сьогодні готельний бізнес – це один з найкращих напрямів для інвестування.

Розвиток готельної індустрії безпосередньо залежить від розвитку туристичної галузі певного регіону та країни загалом. Ця галузь має чимало економічних переваг для країни, зокрема стимулює розвиток інфраструктури (готелі, ресторани тощо), забезпечує зростання доходів та підвищення рівня добробуту населення [1].

У сучасних умовах розвитку туризму в Україні актуальними стають питання розвитку готельної індустрії, оскільки саме готельний бізнес сьогодні є основою туристичної галузі країни.

Саме готельна індустрія пов’язує із собою ще низку галузей, зокрема туризм, транспорт, роздрібну торгівлю, страхування, культуру та мистецтво, громадське харчування, екскурсійне обслуговування, рекламну індустрію, архітектуру.

Процеси інтеграції та економічної глобалізації, до яких активно залучається Україна, сприяють зростанню можливостей розвитку готельного бізнесу. Цей вид економічної діяльності є невід’ємною складовою частиною туристичної системи, що суттєво впливає на формування інвестиційної привабливості країни [2].

Україна – це одна з держав Європи, яка має потенційні можливості для розвитку туристичної сфери, отже, готельного бізнесу. Вигідне географічне розташування, унікальні історико-культурні та природно-кліматичні ресурси мають велике значення для формування туристичної привабливості країни [1]. Також ці фактори формують інвестиційну привабливість окремого регіону та країни загалом.

Однією з основних проблем у сфері готельного господарства є створення сприятливого інвестиційного клімату, пошук джерел фінансування для будівництва нових та реконструкції вже діючих підприємств тимчасового розміщення [3].

Отже, Україна має інвестиційні перспективи, а також є інвестори, котрі готові вкласти кошти задля розвитку готельної індустрії. Однак існує низка проблем та ризиків інвестування, на які жоден інвестор піти не готовий.

Таким чином, актуальними є дослідження інвестиційної привабливості готельного господарства України та розроблення методики залучення іноземних інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інвестиційної привабливості присвячуються наукові роботи українських учених, таких як І. Бланк, І. Лукінов, М. Чумаченко, А. Пересада.

Над проблемами інвестиційної діяльності у сфері туризму працюють такі вітчизняні дослідники, як Н. Свірідова, В. Гавран, Т. Гнатюк, О. Охріменко. Вони розглядають інвестиційну діяльність із різних аспектів. Н. Свірідова досліджує організаційно-економічне забезпечення регіональної політики залучення іноземних інвестицій [4, с. 198–201].

Такі вчені, як В. Гавран та Т. Гнатюк, зосереджують свою увагу на управлінських аспектах інвестиційної діяльності. О. Охріменко вказує на необхідність розроблення ефективних схем інвестування на основі використання різноманітних фінансових інструментів [5, с. 122–129].

Інформаційною базою дослідження готельного господарства та його розвитку слугують праці таких учених, як Х. Роглев, Г. Яковлева, С. Байлик, Е. Балашов, І. Єфременко, Р. Ушаков, П. Пуцентайло, М. Мальська, Дж. Уокер, а також аналітичні огляди та статистичні звіти таких готельних та туристичних організацій, як “World Travel Market”, “Travel Euromonitor International”, “Ukrainian Trade Guide”, “Invest Ukraine”, Асоціація готельних об’єднань і готелів України.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження сучасного стану інвестиційної діяльності у сфері готельного госпо-

дарства України, визначення можливих інвестиційних ризиків та шляхів їх уникнення, вивчення інвестиційного клімату в Україні та можливі варіанти його поліпшення для активізації інвестиційних процесів у сфері готельного бізнесу.

Вклад основного матеріалу дослідження. Готельний бізнес сьогодні розвивається досить швидкими темпами. Це чинить позитивний вплив на економіку держави. Задля стрімкішого розвитку готелі залучають інвестиції.

Сьогодні готельний бізнес – це один з найкращих напрямів інвестування. Розвиток готельної індустрії залежить від розвитку туристичної галузі країни. Експерти на 2014–2021 роки прогнозують зростання частки ВВП, отриманого від розвитку туризму в Україні, на 6,9% і зростання зайнятості населення в цьому секторі не менше ніж на 2,5% [6].

Туристичний бізнес прагне першості порівняно з іншими галузями. Сфера послуг і такі її складники, як готельний комплекс, туризм, рекреаційний бізнес, наука та наукове обслуговування, здатні здійснити значний внесок у збільшення валового внутрішнього продукту за відносно малих капітальних витрат та коротких термінів окупності [7].

Територія України з наявними туристичними ресурсами є привабливою для туристів, але це не є достатньою умовою для зростання загальної туристичної привабливості країни. Для цього потрібно оновлювати та формувати нову матеріально-технічну базу, споруджувати нові готельні комплекси, санітарно-курортні зони, проводити реконструкцію та модернізацію історичних пам'яток культури. Все це є можливим за рахунок інвестицій у цю галузь, проте для збільшення загальної суми вкладень необхідно створювати сприятливий інвестиційний клімат [8].

Інвестиційний клімат – це ступінь сприятливості ситуації, що складається у тій чи іншій країні для ймовірного надходження інвестицій [9].

Як зазначає О. Ференс, що є заступником директора департаменту фінансового законодавства, Україна сьогодні перебуває на шляху всебічних економічних перетворень. За таких умов поліпшення інвестиційного клімату та підвищення ефективності інвестиційних процесів є одними з основних напрямів державної політики на сучасному етапі. Українське економічне середовище одночасно й приваблює, й відштовхує. Хоча Україна займає стратегічне географічне положення, має багаті природні ресурси та робочу силу з високим рівнем освіти, що робить її привабливим інвестиційним середовищем, вона ще не досягла свого очікуваного потенціалу через те, що не змогла звести до мінімуму втручання держави в дію ринків, усунути адміністративні перепони, що заважають веденню бізнесу, виконати намічені показники приватизації та стати привабливою для іноземних та внутрішніх інвесторів [10].

Завдяки вигідному географічному розташуванню та агропромислового потенціалу Україна цілком може бути однією з країн-лідерів у Європі зі вкладання іноземних інвестицій.

В Україні розроблено законодавчу базу у сфері регулювання інвестиційної діяльності, яку, звичайно,

потрібно вдосконалювати задля більшої інвестиційної привабливості країни.

Нині чинною є низка законів, що сприяють інвестиційній діяльності в Україні. Наприклад, Закон України «Про режим іноземного інвестування» встановлює національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності для іноземних інвесторів. Саме цей Закон гарантує іноземним інвесторам захист їх капіталовкладень. Відповідно до зазначеного Закону іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

У нормативно-правовій базі України існують також правові документи, що регулюють взаємовідносини між суб'єктами інвестування, наприклад міждержавні угоди про отримання та взаємний захист інвестицій. Зазначені угоди гарантують надання відповідного статусу інвестиціям та їх захист на території інших держав. Угоди підписані із 70 країнами світу.

У 2000 році Верховною Радою України ратифіковано Конвенцію про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами. Цією Конвенцією заснований Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних спорів, котрий створений для забезпечення вирішення через примирення та арбітраж інвестиційних спорів між Договірними державами та особами інших Договірних держав згідно з положеннями цієї конвенції. Центр включає Адміністративну раду та Секретаріат і веде список Посередників та список Арбітрів [11].

Також існує низка законів, що регулюють правовідносини під час інвестування та покликані полегшити процедуру інвестування й забезпечити більші можливості залучення інвестицій в економіку України.

Задля запобігання конфліктам між інвесторами та органами виконавчої влади створено Комісію зі сприяння досудовому врегулюванню спорів між інвесторами та органами виконавчої влади як постійно діючий консультативно-дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 року № 19) [12].

Таким чином, формуванню сприятливого інвестиційного клімату в Україні мають сприяти масштабні комплексні заходи щодо поліпшення умов діяльності інвесторів, розширення механізмів та інструментів здійснення інвестицій і реалізації інвестиційних проєктів.

Збільшення обсягу інвестицій в економіку України забезпечить прискорення соціально-економічного розвитку регіонів та пріоритетних галузей виробництва [10]. Згідно з даними офіційного сайту Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України надходження прямих інвестицій в Україну у січні-червні 2019 року склали 1 259,5 млн. дол. США [13]. Обсяг залучених від початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 1 липня 2019 року становив 33 724,4 млн. дол. США [13]. У першому півріччі 2019 року приріст іноземних інвестицій в економіку України склав 839,6 млн. дол. США прямих інвестицій [13]. До основних країн-інвесторів належать Кіпр (29,4%), Нідерланди (22,0%), Велика Британія (6,1%), Німеччина (5,2%), Швейцарія (4,9%), Австрія (3,4%) і Віргінські острови (Британія) (3,1%) [13].

Як видно зі статистичних даних, більшість іноземних інвестицій надходить в Україну з офшорних зон, що за умов прозорості інвестиційної політики є недопустимим. Як стверджують Т. Никитюк та О. Баула [14], для того, щоби покращити інвестиційний клімат нашої країни, необхідно прийняти комплекс реформ.

Не завжди прийняття значної кількості реформ дає позитивний результат. Питання полягає в послідовності проведення всіх реформ. Одна вдало спланована та реалізована реформа вимагає проведення додаткових реформ у суворій послідовності та в певний час [14]. Вчені розробили «піраміду реформ» (рис. 1), що побудована на основі «піраміди потреб» А. Маслоу.

Реалізація такої комплексної програми реформ дасть змогу не лише посилити інституціональні та економічні складові частини інвестиційного клімату, але й забезпечити ще один важливий аргумент, а саме покращення іміджу України у світі. Україна має унікальний шанс розірвати «замкнуте коло» реформізму та популізму й розпочати рух по історичній висхідній спіралі [14].

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у першому півріччі 2019 року складають 233,9 млрд. грн., що на 12,3% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2018 року [13]. Сьогодні основним джерелом фінансування інвестицій є власні кошти підприємств та організацій.

Як бачимо, інвестиційна ситуація в Україні набуває позитивних змін. Задля залучення іноземних інвестицій необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат. Нами виокремлено основні напрями, за якими формується інвестиційний клімат країни (рис. 2).

Перш за все інвестори звертають увагу на такі складові частини, як законодавство країни, економічна та політична ситуація в країні, в яку інвестують. Якщо хоча б один із факторів є несприятливим, інвестування вважається ризикованим і ставиться під сумнів. Кожен інвестор, вибираючи, в яку країну

Рис. 1. «Піраміда реформ»

Джерело: [14]

інвестувати, зупиняється на тій, де можливість виникнення ризикової ситуації є найменш ймовірною.

Існують галузеві фактори, що перешкоджають формуванню позитивного інвестиційного клімату в туристичній сфері України. До них належать [12]:

- відсутність грамотних дій із виведення туристичного продукту України на світовий ринок;
- недостатній рівень розвитку мережі туристичної інфраструктури, невідповідність світовим стандартам;
- технологічна відсталість галузі (туристичні технології, що застосовуються в європейських країнах на високому рівні, в Україні практично не застосовуються; йдеться про електронні довідники щодо готелів, транспортних маршрутів і туристичних фірм з переліком та вартістю послуг);
- низький рівень обслуговування, низька кваліфікація працівників;
- відставання масштабів нормативно-правового та організаційного забезпечення туристичної діяльності.

Відповідно до перелічених факторів виокремлено такі основні напрями регіонального інвестиційного менеджменту [15, 16], як визначення пріоритетності з урахуванням інвестиційних потреб регіону; орієнтація на соціально-економічний розвиток регіону; диверсифікація джерел інвестування; інтеграція можливих джерел інвестування; мобілізація інвестиційного потенціалу регіону; активізація впливу на поліпшення інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості регіону як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвесторів.

Беручи до уваги зазначені напрями регіонального інвестиційного менеджменту та зростання потреб в інвестиціях, вважаємо необхідним формування механізму координування інвестиційними ресурсами. Воно має охоплювати [17] комплексне використання можливостей для поліпшення інвестиційного клімату, запровадження інформаційної підтримки суб'єктів інвестиційної діяльності, створення умов доступності та прозорості інвестиційного ринку, проведення соціальної, економічної та екологічної експертизи інвестиційних проєктів для запобігання

нанесенню шкоди навколишньому середовищу, економічній безпеці держави, соціальній інфраструктурі; сприяння реалізації інвестиційних проєктів; забезпечення координаційної роботи різних гілок влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні інвестиційних проблем; сприяння потенційним інвесторам, координації їх роботи щодо розроблення пріоритетних напрямів інвестиційної політики.

Процес інвестування здебільшого часто приводить до ризиків, від рівня яких залежить ефективність інвестицій.

Доцільним є оцінювання ризиків на всіх етапах господарської діяльності (рис. 3).

Кожен інвестор, приймаючи рішення, сам оцінює ризики. Вибір конкретного методу аналізу ризикової ситуації залежить від багатьох факторів, таких як повнота та достовірність інформації щодо конкретного суб'єкта, поставлених вимог до інвестора та підприємства готельного господарства, кінцеві результати, що мають бути досягнені під час виконання чітко поставлених цілей інвестиційного проекту.

На нашу думку, доцільними є застосування конкретно вибраного методу оцінювання рівня ризику, зосередження уваги на ризику як самостійному факторі, розрахунок рівня ефективності інвестицій комплексно.

Висновки. Україна сьогодні зазнає всебічних економічних перетворень, зокрема проведення низки реформ, прийняття нових законів, укладання угод з іншими державами. За таких обставин поліпшення інвестиційного клімату в країні є одним із найбільш пріоритетних напрямів розвитку. За сучасних умов задля розвитку та виходу національної економіки на вищий, більш потужний рівень обсяг внутрішніх фінансових ресурсів є недостатнім, тому доцільним є залучення іноземних інвестицій. Відомо, що економічна, законодавча та політична ситуація в Україні дещо відштовхує потенційних іноземних інвесторів, хоча з огляду на такі фактори, як географічне положення, природні ресурси, високий рівень освіти, наявна робоча сила, роблять її інвестиційно привабливою. Необхідним є подальше розроблення дій, котрі би поліпшували інвестиційний клімат України та робили країну все більш інвестиційно привабливою для потенційних іноземних інвесторів.

Бібліографічний список:

1. Мордань Є. Інвестиції в туристичну сферу України: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 19. С. 410–414. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/81.pdf> (дата звернення: 27.03.2020).
2. Мазаракі А. Детермінанти ревеню-менеджменту в готельному бізнесі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2017. № 4. С. 66–78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2017_4_6 (дата звернення: 27.03.2020).

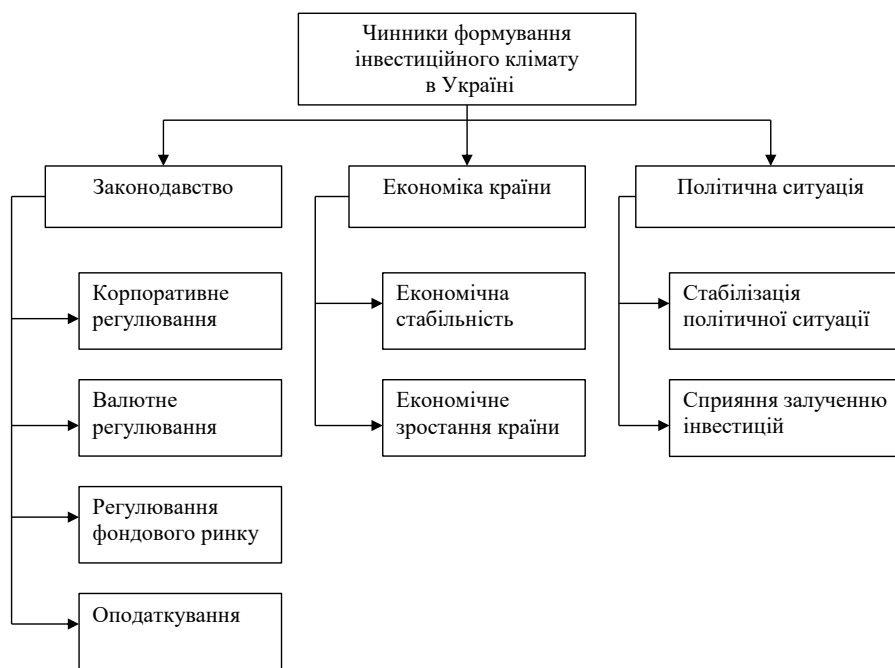

Рис. 2. Чинники формування інвестиційного клімату в Україні

Джерело: розроблено автором

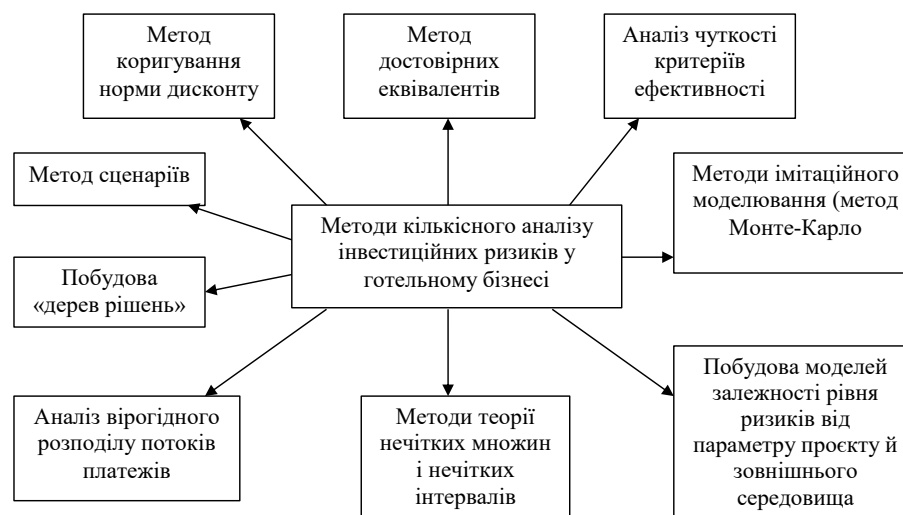

Рис. 3. Методи кількісного аналізу інвестиційних ризиків у готельному бізнесі

Джерело: розроблено автором на основі джерела [18]

3. Шекшуєв О., Носова А., Нирченко В. Проблеми інвестиційної привабливості розвитку готельного господарства. *Коммунальное хозяйство городов*. 2010. Вип. 94. С. 424–429.
4. Свиридова Н. Проблемы инвестирования в сферу туризма. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Дала*. 2005. Вип. 2 (84). Ч. 2. С. 198–201.
5. Охріменко О. Інвестиційні можливості страхових компаній у розбудові туристичної інфраструктури. *Регіональні проблеми розвитку туризму та рекреації*: збірник наукових праць. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. С. 122–129.
6. Інформаційне агентство «УНІАН». URL: <http://economics.unian.net> (дата звернення: 14.06.2020).
7. Борщ Л. Інвестування: теорія і практика: навчальний посібник. Київ, 2005. 470 с.
8. Мордань Є., Білець А., Сердюк К. Інвестиції в туристичну сферу України: сучасний стан, проблеми та перспек-

- тиві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 19. С. 410–414.
- Коваленко Ю. Особливості розвитку міжнародного туризму як виду економічної діяльності. *Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право)*. 2004. Вип. 3–4. С. 710–714.
 - Ференс О. Інвестиційний клімат України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_11352 (дата звернення: 10.06.2020).
 - Про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами : Конвенція від 18 травня 1965 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_060 (дата звернення: 22.06.2020).
 - Crane K. Encouraging trade and foreign direct investment in Ukraine. *Rand Corporation*. 2007. 46 p.
 - Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Analitika&showArchive=true&showAllArchive=True> (дата звернення: 22.06.2020).
 - Никитюк Т. Інноваційно-інвестиційний розвиток України: сучасні реалії та необхідні зміни. *Економічний часопис – XXI*. 2015. Вип. 3–4 (2). С. 17–20. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_3-4\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_3-4(2)_5) (дата звернення: 02.06.2020).
 - Oxford Business Group. The Report Ukraine. *Oxford Business Group*. 2008. 250 p.
 - Oxford Business Group. The Report Ukraine. *Oxford Business Group*. 2008. 250 p.
 - World Economic Outlook (Russian). *International Monetary Fund*. 2010. 207 p.
 - Зварич Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в туристично-привабливі регіони України : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2011. 368 с.
 - Свіридова Н., Смирнова В. Методи аналізу інвестиційних ризиків в готельній індустрії. *Научне пространство Європи*. 2010. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/sviridova5.htm (дата звернення: 02.06.2020).
 - Okhrimenko O. (2005) Investycijni mozhyvosti strakho-vykh kompanij u rozbudovi turystychnoji infrastruktury [Investment opportunities of insurance companies in the development of tourist infrastructure]. *Regionalni problemy rozvytku turyzmu ta rekreaciji* [Regional problems of tourism and recreation development], pp. 122–129.
 - Informacijne aghentstvo “UNIAN” [Information agency “UNIAN”]. Available at: <http://economics.unian.net> (accessed: 14.06.2020).
 - Borshh L. (2005) Investuvannja: teorija i praktyka [Investing: theory and practice]. Kyiv (in Ukrainian).
 - Mordanj Je., Bilecj A., Serdjuk K. (2017) Investyciji v turystychnu sferu Ukrajinjy: suchasnyj stan, problemy ta perspektyvy [Investments in the tourism sector of Ukraine: current status, problems and prospects.]. *Ghlobaljni ta nacionaljni problemy ekonomiky* [Global and national economic problems] (electronic journal), no. 19, pp. 410–414.
 - Kovalenko Ju. (2004) Osoblyvosti rozvytku mizhnarodnogho turyzmu jak vydu ekonomichnoj dijalnosti [Features of international tourism development as a type of economic activity]. *Strateghija rozvytku Ukrajinjy (ekonomika, sociologhija, pravo)* [Features of international tourism development as a type of economic activity] (electronic journal), no. 3–4, pp. 710–714.
 - Investycijnyj klimat Ukrajinjy [Investment climate of Ukraine]. Available at: https://minjust.gov.ua/m/str_11352 (accessed: 10.06.2020).
 - Pro porjadok vyrishennja investycijnykh sporiv mizh derzhavamy ta inozemnymy osobamy [On the procedure for resolving investment disputes between states and foreign persons]. Available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_060 (accessed: 22.06.2020).
 - Crane K. Encouraging trade and foreign direct investment in Ukraine. *Rand Corporation*. 2007. 46 p.
 - Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torghivli ta siljsjkogho ghospodarstva Ukrajinjy [Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine]. Available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Analitika&showArchive=true&showAllArchive=True> (accessed: 22.06.2020).
 - Nykytjuk T. (2015) Innovacijno-investycijnyj rozvytok Ukrajinjy: suchasni realiji ta neobkhdni zminy [Innovation and investment development of Ukraine: modern realities and necessary changes]. *Ekonomichnyj chasopys – XXI* [Economic Annals – XXI] (electronic journal), no. 3–4, pp. 17–20. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_3-4\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_3-4(2)_5) (accessed: 02.06.2020).
 - Oxford Business Group. The Report Ukraine. *Oxford Business Group*. 2008. 250 p.
 - Oxford Business Group. The Report Ukraine. *Oxford Business Group*. 2008. 250 p.
 - World Economic Outlook (Russian). *International Monetary Fund*. 2010. 207 p.
 - Zvorych R. (2011) Problemy zaluchennja inozemnykh investycij v turystychno-pryvablyvi rehiony Ukrajinjy : monoghrafija [Problems of attracting foreign investment in tourist-attractive regions of Ukraine : monograph]. Ternopil (in Ukrainian).
 - Sviridova N., Smyrnova V. (2010) Metody analizu investycijnykh ryzkyv v ghoteljnij industriji [Methods of investment risk analysis in the hotel industry]. *Nauchnoe prostranstvo Evropy* [Scientific space of Europe] (electronic journal). Available at: http://tourlib.net/statti_ukr/sviridova5.htm (accessed: 02.06.2020).

References:

- Mordanj Je. (2017) Investyciji v turystychnu sferu Ukrajinjy: suchasnyj stan, problemy ta perspektyvy [Investments in the tourism sector of Ukraine: current status, problems and prospects.]. *Ghlobaljni ta nacionaljni problemy ekonomiky*. [Global and national economic problems] (electronic journal), vol. 19, pp. 410–414. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/81.pdf> (accessed: 27.03.2020).
- Mazaraki A. (2017) Determinanty revenju-menedzhmentu v ghoteljnomu biznesi. [Determinants of revenue management in the hotel business] *Visnyk Kyjivskogho nacionaljnogho torghoveljno-ekonomichnogho universytetu*. [Herald of Kyiv National University of Trade and Economics], no. 4, pp. 66–78. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2017_4_6 (accessed: 27.03.2020).
- Shekshujev O., Nosova A., Nyrchenko V. (2010) Problemy investycijnoji pryvablyvosti rozvytku ghoteljnogho ghospodarstva. [Problems of investment attractiveness of hotel industry development]. *Kommunal'noe khozyaystvo gorodov* [City utilities], no. 94, pp. 424–429.
- Sviridova N. (2005) Problemy investirovaniya v sferu turizma [Problems of investing in tourism]. *Visnyk Kyjivskogho nacionaljnogho torghoveljno-ekonomichnogho universytetu* [Herald of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University], vol. 2, no. 84, pp. 198–201.